

Onderwerp: Oprichten en toetreden tot de coöperatie Verdygo

Datum vergadering: 23-9-2026

Registratienummer 2083203

Besluitnota

Onderwerp

Oprichten, toetreden tot en inrichten van de coöperatie Verdygo.

Voorgesteld besluit

Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld:

1. In te stemmen met het (mee) oprichten van een coöperatieve vereniging Verdygo en daar als waterschap lid van te worden.

Met het oog op de uitvoering van het besluit onder 1

2. in te stemmen met bijgevoegde versies van de oprichtingsakte met de statuten, de ledenovereenkomst en de toetredingsovereenkomst van de coöperatieve vereniging Verdygo U.A.;

3. het dagelijks bestuur mandaat, volmacht en machtiging te geven om het waterschap na oprichting te vertegenwoordigen in de ledenvergadering van de coöperatieve vereniging en in dat kader uitvoeringsbesluiten te nemen en uitvoeringshandelingen te verrichten.

NB. De negen deelnemende waterschappen hebben gezamenlijk een eensluidend AB-voorstel voorbereid. Dat is gebruikt voor dit voorstel, waar nodig aangepast voor onze opzet van bestuursvoorstellen. Desondanks kan het hier en daar afwijken van onze standaardindeling. Het voorgestelde besluit is voor alle AB-en identiek met het oog op consistentie in de besluitvorming.

Inleiding

Ontstaan en groei van de samenwerking

Sinds 2015 werken waterschappen samen op het terrein van het ontwikkelen van standaarden voor het modulair bouwen van zuiveringsinstallaties. Toenmalig Waterschapsbedrijf Limburg, thans Waterschap Limburg, heeft hiervoor het initiatief genomen en de jaren erna hebben stapsgewijs andere waterschappen zich hierbij aangesloten. De ontstaansgeschiedenis, het doel en de scope van deze samenwerking staan uitgebreid beschreven in de bijlage bij onderhavig voorstel.

De negen in het briefhoofd genoemde waterschappen participeren nu in de Verdygo-samenwerking; samen hebben zij ongeveer de helft van de zuiveringstechnische werken in Nederland. De juridische basis is thans een samenwerkingsovereenkomst. Dat levert knelpunten op en zet een rem op de mogelijkheid meer waarde uit de samenwerking te halen. Dat kunnen we oplossen door de huidige samenwerkingsovereenkomst te vervangen door een entiteit die in naam van de waterschappen zelfstandig kan besluiten en handelen. Waarbij we de overige kernelementen van de huidige samenwerking behouden, omdat deze goed blijken te werken.

Doel van het voorstel

Met dit voorstel vragen wij u om in te stemmen met het oprichten van een coöperatieve vereniging Verdygo (verder genoemd 'de coöperatie') en daar als waterschap lid van te worden. Dit ter vervanging van de samenwerkingsovereenkomst die thans dient als juridische basis onder de bestaande samenwerking tussen de in het briefhoofd opgenomen negen waterschappen rondom Verdygo. Ook leggen we in dit voorstel enkele besluiten voor die aan de orde zijn wanneer met het voorstel onder 1 wordt ingestemd. Op basis van deze uitvoeringsbesluiten kan de coöperatie worden ingericht en gaan functioneren.

De coöperatie blijkt de best passende rechtsvorm voor de entiteit die we nodig hebben

Het is belangrijk dat de rechtsvorm die we kiezen de gesignaleerde knelpunten wegneemt, de succesfactoren van de samenwerking bestendigt, de gewenste professionaliseringslag faciliteert en de ambities voor verbreding naar meer waterschappen en verdieping met meer taken mogelijk maakt. Even zo belangrijk is dat de rechtsvorm die we kiezen past bij het uitvoeringsgerichte karakter van de samenwerking en logisch aansluit op de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen bestuur en directie binnen het waterschap. Dit alles overwegende is geconcludeerd dat de rechtsvorm van een coöperatieve vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid (UA) de best passende vorm is. Deze rechtsvorm borgt dat de waterschappen zeggenschap houden en biedt de meeste ruimte om in de verdere uitwerking te komen tot een goede balans tussen de rol van de besturen en de verantwoordelijkheid van de directies, in lijn met hoe deze verhouding binnen het waterschap geregeld is. Verder is deze rechtsvorm toekomstbestendig; toetreding van meer waterschappen is laagdrempelig te regelen.

Een toelichting op het doorlopen keuzeproces en de onderbouwing voor de coöperatieve vereniging als voorkeursvariant is opgenomen in de bijlage bij onderhavig voorstel.

Taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de waterschappen en de coöperatie enerzijds en binnen de coöperatie anderzijds

De taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de waterschappen en de coöperatie en tussen de organen van de coöperatie wordt vormgegeven, rekening houdend met de wettelijke kaders en met het creëren van een goed evenwicht tussen de rol van de waterschapsbesturen en de verantwoordelijkheid van de directies van de waterschappen. Als basisregel geldt dat zwaarwegende beslissingen die betrekking hebben op de strategie en de leidende principes van de onderlinge samenwerking en de strategische koers, de opdracht, de taken en de governance van de coöperatie voorbehouden blijven aan de waterschappen. Daar houden zij zelf de bestuurlijke zeggenschap over. Daarbij is het uitgangspunt, gezien het uitvoeringsgerichte karakter van de activiteiten van de Verdygo-samenwerking, dat de dagelijkse besturen deze besluiten nemen. Dit laat onverlet dat een dagelijks bestuur -in lijn met het vastgestelde beleidskader voor verbonden partijen- kan besluiten het algemeen bestuur op enigerlei wijze te betrekken bij de voorbereiding van dat besluit. De coöperatie neemt de besluiten over de taakuitvoering en bedrijfsvoering van de coöperatie die passen binnen de statutaire kaders en afspraken uit de ledenovereenkomst. Daarbij geldt een taakverdeling tussen de ledenvergadering, waarin leden van de dagelijkse besturen zitting hebben, en de directie, gevormd door leden van het management van de waterschappen. Hoe dit er concreet uit ziet, staat beschreven in de bijlage bij onderhavig voorstel.

Beoogd effect

Met de oprichting van een juridische entiteit in de vorm van een coöperatieve vereniging beogen we de lopende samenwerking te bestendigen, juridisch te verstevigen, te professionaliseren en waar mogelijk te verbreden en te verdiepen om zo de meerwaarde ervan voor de deelnemende waterschappen te vergroten.

Argumenten

Het voorstel steunt op de volgende argumenten:

1.1. Door de samenwerking voort te zetten in een entiteit lossen we de huidige knelpunten op en kunnen we meer waarde uit de samenwerking halen

De huidige samenwerking verloopt goed, zowel op inhoud als in de onderlinge relatie en op het proces, maar we lopen tegen knelpunten aan die ons belemmeren in de doorontwikkeling en verdere professionalisering van de samenwerking. Dat begint meer te knellen naarmate meer waterschappen deelnemen. Belangrijke knelpunten zijn:

- We kunnen als community niet deelnemen in het economisch verkeer. We kunnen elkaar in juridische zin niet vertegenwoordigen en één waterschap kan namens het collectief geen bindende afspraken maken met derden, opdrachten geven of contracten sluiten omdat we geen entiteit zijn;
- We missen als community een solide financiële basis. We werken nu met jaarlijkse financiële bijdragen van de waterschappen, die vervallen wanneer deze in het lopende jaar door de community niet meteen ook uitgegeven worden;
- We missen als community slagkracht in de besluitvorming. De kracht van de community, het samen doen, is in toenemende mate tegelijkertijd een sterkte én een beperking naarmate het aantal deelnemers groeit;
- We missen als community een organisatorisch verband. We doen in het kader van de samenwerking dezelfde dingen op negen verschillende plekken en dat is niet doelmatig en ook niet effectief. Bovendien werkt dat remmend voor de professionaliseringsslag die we willen maken.

Verder komen er nieuwe uitdagingen op ons af die we op dit moment moeilijk het hoofd kunnen bieden. Te denken valt aan nieuwe regelgeving (herziene richtlijn stedelijk afvalwater) die grote investeringen in aanpassing en vernieuwing van de zuiveringsinstallaties vergt, schaarste aan (technische) vakmensen wat consequenties heeft voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, druk vanuit de markt om te komen tot meer standaardisatie in bouwopdrachten en behoefte aan verdere professionalisering, bijvoorbeeld ten aanzien het digitaliseren en ontsluiten van het modulehandboek, het ontwikkelen van nieuwe modules, en het standaardiseren van asset-informatie in BIM (bouw-informatiemanagement).

We laten op dit moment kansen liggen om meer waarde uit de samenwerking te halen. Dat kan wel door een steviger juridisch fundament onder de samenwerking te leggen in de vorm van een entiteit.

1.2. De succesfactoren van de huidige samenwerking houden we vast

We weten elkaar in de samenwerking goed te vinden. Het leidende principe is: samen doen! Er wordt in de community gewerkt op basis van consensus met intensieve betrokkenheid van de waterschappen via een stuurgroep (van directeuren/managers Zuiveringsbeheer), een kernteam (van managers en/of senior-adviseurs) en een team met inhoudelijke deskundigen. Elk waterschap levert menskracht om niet, waarbij gestreefd wordt naar evenredige inzet. De jaarlijkse financiële bijdrage is voor alle waterschappen gelijk, het stemgewicht ook. Dit zijn belangrijke succesfactoren voor de samenwerking, die we voortzetten in de coöperatie.

2.1. De statuten, ledenovereenkomst en toetredingsovereenkomst creëren duidelijkheid over de rechtsverhoudingen die gelden tussen de -gremia van de- coöperatie en de waterschappen

De statuten vormen de juridische grondslag voor het functioneren van de coöperatie. Dit document regelt in de kern het doel, de taken, de bekostiging, de governance van de coöperatie en de verhouding tussen de coöperatie de waterschappen. De ledenovereenkomst is bedoeld om het lidmaatschap van de coöperatie en de bijbehorende rechten en plichten van de waterschappen vast te leggen. De ledenovereenkomst is gekoppeld aan het lidmaatschap; opzeggen van de ledenovereenkomst is niet mogelijk zonder ook het lidmaatschap op te zeggen. De toetredingsovereenkomst is bedoeld om waterschappen die later toetreden te binden aan de afspraken die de oprichtende waterschappen nu vastleggen. Zo wordt de continuïteit van de samenwerking in de coöperatie geborgd. Deze documenten zijn inhoudelijk geheel afspraken in lijn met de voorstellen in onderhavige AB beslisnota over behoud van zeggenschap van de waterschappen bij belangrijke besluiten van de coöperatie en participatie van de waterschappen in de organen van de coöperatie.

3.1. Het dagelijks bestuur vertegenwoordigt het waterschap in de coöperatie

In lijn met de bestaande bevoegdheidsverdeling binnen het waterschap vertegenwoordigt het dagelijks bestuur -in de persoon van de portefeuillehouder- het waterschap in de coöperatie. Om dat effectief te kunnen doen geeft het AB het dagelijks bestuur mandaat, volmacht en machtiging om de coöperatie (mee) in te richten en het waterschap vervolgens te vertegenwoordigen in de algemene vergadering van de coöperatie en in dat kader uitvoeringsbesluiten te nemen en uitvoeringshandelingen te verrichten.

Kanttekeningen

Bij het voorstel zijn de volgende kanttekeningen te plaatsen:

1.1. Waarom komt er weer een verbonden partij bij?

De coöperatie kwalificeert als een verbonden partij, wat tijd en aandacht vraagt en geld kost. Echter; de meerwaarde van samenwerking in de vorm van een entiteit is groot, zoals hiervoor aangegeven; dat rechtvaardigt dat er een verbonden partij bij komt. Daarbij is het goed om te beseffen dat de bestuurlijke aandacht die de coöperatie vraagt beperkt is gezien de uitvoeringsgerichte opdracht die de coöperatie krijgt en de eenvoudige governance die we kiezen. Voor onze organisatie verschilt dit niet wezenlijk met de situatie van nu, waarin samengewerkt wordt in het verband van de community met ook een stuurgroep, kernteam en integratieteam. Wel komt er wat extra werk bij in het kader van het adviseren van het DB-lid dat gaat participeren in de ledenvergadering.

1.2. Welke zeggenschap geven we als waterschap bij acceptatie van het voorstel uit handen?

We gaan samen met de deelnemende collega-waterschappen de zeggenschap delen over het ontwikkelen, vaststellen, beheren (als eigenaar) en gebruiken van standaarden voor het modulair bouwen van waterschapswerken voor het uitvoeren van waterschapstaken. De bijdrage aan de samenwerking in menskracht en geld is een investering waar voor ons waterschap veel waarde voor terug komt. Dat weegt meer dan op tegen het gaan delen van zeggenschap in deze samenwerking met collega-waterschappen. Belangrijk hierbij is dat we als waterschap zelf het initiatief houden en zelf autonoom blijven besluiten over (investeringen in) bouw, onderhoud en beheer van de eigen waterschapswerken. Hierin verandert niets.

1.3. Welke risico's zijn verbonden aan deelname in de coöperatie en zijn die te beheersen?

De risico's die verbonden zijn aan deelname in de coöperatie bestaan nu ook al door deel te nemen in de community. Deze risico's zijn voor de waterschappen beperkt:

- Risico van ontwerpaansprakelijkheid; dit risico speelt nu ook wanneer een waterschap een standaard of ontwerp vaststelt en dat wordt binnen de coöperatie niet anders; gebruikelijk is hiervoor een (bestuurders- of beroeps) aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten en dat kan de coöperatie ook doen;
- Productaansprakelijkheid speelt niet. De coöperatie bouwt zelf geen producten, zoals bijvoorbeeld units; zij geeft hiervoor opdracht aan andere partijen en stelt hiervoor de standaarden en condities vast, die risico-mitigerend kunnen werken;
- Beheeraansprakelijkheid speelt niet aangezien de coöperatie zelf geen unitvoorraad beheert; dat wordt overgelaten aan de producent;
- Werkgeversverantwoordelijkheid gaat pas spelen wanneer de coöperatie zelf personeel in dienst zou nemen; dat is de eerste jaren niet de bedoeling; de samenwerking blijft gebeuren met inzet van medewerkers van de waterschappen;
- In het verkeer met leveranciers en adviesbureaus en bij inhuur van personeel speelt contractaansprakelijkheid. Dit kan gemitigeerd worden door professioneel aan te besteden en kwalitatief goede contracten te sluiten.

Samengevat: deelname aan de coöperatie brengt geen wezenlijke verandering in deze risico's. Deze blijven beperkt gezien het karakter en de taakopdracht van de coöperatie. Door de keuze voor de vorm UA wordt de aansprakelijkheid van de waterschappen verder beperkt, namelijk tot de inbreng.

2.1. Uittreden uit de coöperatie kan, maar heeft financiële consequenties

De coöperatie wordt voor onbepaalde tijd opgericht, omdat de samenwerking een continu karakter heeft. Niettemin geldt dat een waterschap kan besluiten om uit te treden, zoals zij ook zelf besluit om toe te treden. De coöperatie heeft een uittredingsbesluit te respecteren. Omdat uittreding van een waterschap financiële gevolgen heeft voor de coöperatie en de waterschappen die deelnemer blijven, is het vanuit dat perspectief billijk het uitredende waterschap te houden aan een opzegtermijn met bijbehorende contributie- en andere financiële verplichtingen van één vol kalenderjaar en daarnaast een tegemoetkoming te vragen in de aantoonbaar doorlopende kosten van de coöperatie. Dit stelt de coöperatie en de waterschappen die lid blijven in staat zich voor te bereiden op de situatie waarin de financiële bijdragen van het uittredende waterschap weg vallen.

3.1. Welke rol heeft het AB nadat de coöperatie is opgericht?

Het voorstel om het dagelijks bestuur het waterschap in de coöperatie te vertegenwoordigen is een logisch gevolg van het feit dat deze samenwerking gericht is op een uitvoeringstaak, waarvoor in het eigen waterschap de directie verantwoordelijk is, onder eindverantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur legt over deze vertegenwoordigende activiteit op de gebruikelijke wijze verantwoording af aan het algemeen bestuur. Verder houdt het algemeen bestuur zicht en invloed op de kosten van de samenwerking doordat de financiële bijdrage aan de coöperatie opgenomen wordt in de begroting en jaarrekening van het waterschap.

Financiën

De bijdrage die elk waterschap jaarlijks aan de coöperatie verschuldigd is om de organisatiekosten te dekken en ruimte te hebben voor verdere doorontwikkeling van de samenwerking, professionalisering van de taakuitvoering en innovatie is voor 2026 gelijk aan de bijdrage die in 2025 verschuldigd is aan de community, te weten € 25.000. Voor de jaren daarna wordt een voorstel uitgewerkt dat eind 2026, na de oprichting, in de ledenvergadering van de coöperatie behandeld wordt en daar bij unanimititeit moet worden aangenomen. Met dit laatste wordt voorkomen dat een waterschap tegen zijn wil met een hogere bijdrage wordt geconfronteerd.

Fiscale aspecten

Deelname in de coöperatie heeft geen gevolgen voor de btw-positie van het waterschap. Voor de coöperatie wordt in overleg met de belastinginspectie nagegaan of een beroep kan worden gedaan op een van de uitzonderingsgronden: de samenwerkingsvrijstelling of de kosten voor gemene rekening.

Vpb-plicht (vennootschapsbelasting) zal voor de coöperatie in de praktijk niet spelen aangezien zij geen onderneming voert en geen winstoogmerk heeft.

Juridische aspecten

De samenwerking in de coöperatie is een samenwerking tussen publieke partijen en is daarmee een vorm van horizontale (publiek-publieke) samenwerking. In de statuten van de coöperatie zijn waarborgen ingebouwd die deze vorm van samenwerking veiligstelt: o.a. toezicht door de leden, doelstelling van algemeen belang, geen winstoogmerk, geen commerciële activiteit, geen private deelnemers en actieve participatie van alle deelnemers (bijdrage in natura).

Samenwerking tussen de waterschappen in de coöperatie brengt als zodanig geen mededingingsrisico met zich mee; het is een afspraak tussen de deelnemende waterschappen onderling en bindt alleen hen. Het vaststellen van standaarden levert ook geen mededingingsrisico op: de standaarden gelden voor alle aanbieders en waarborgen zo een gelijk speelveld. In de samenwerking met marktpartijen neemt de coöperatie uiteraard de aanbestedingsregels en de wet Markt en Overheid in acht.

De statuten, ledenovereenkomst en toetredingsovereenkomst zijn in samenspraak met juristen van de negen waterschappen tot stand gekomen, en door hen akkoord bevonden.

Vervolg

De bedoeling is de coöperatie met alle negen waterschappen op te richten. Gezien de verschillen in de besluitvorming binnen de waterschappen qua procedure en tijdlijn gaan we er naar huidige inzicht vanuit dat we de coöperatie rond 28 oktober 2026 gaan oprichten.

Terwijl het besluitvormingsproces bij de algemene besturen van de deelnemende waterschappen loopt, worden het eerste jaarwerkplan en begroting 2027 voor de coöperatie opgesteld. Besluitvorming hierover gebeurt in de eerste ledenvergadering van de coöperatie na oprichting.

Communicatie

Gelet op de gezamenlijkheid van de samenwerking heeft het de voorkeur om met name de externe communicatie zoveel mogelijk af te stemmen en vanuit de samenwerking te doen. De samenwerkende waterschappen vormen een groepje met communicatiemedewerkers om de gezamenlijke communicatie nader vorm te geven.

Bijlagen

1. Toelichting op context van de samenwerking, de keus voor coöperatieve vereniging en de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de waterschappen en de coöperatie en tussen de organen van de coöperatie (in dit document gevoegd).

BIJLAGE; TOELICHTING OP CONTEXT VAN DE SAMENWERKING

Hoe zijn we begonnen?

In 2015 heeft Waterschapsbedrijf Limburg, thans Waterschap Limburg, het initiatief genomen om standaarden te ontwikkelen voor het modulair bouwen van zuiveringsinstallaties. De jaren erna hebben stapsgewijs verschillende andere waterschappen zich hierbij aangesloten. Deze waterschappen werkten aanvankelijk samen op basis van een intentieovereenkomst. In 2024 hebben Waterschap Limburg, Waterschap Rivierenland, Hoogheemraadschap van Rijnland, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Waterschap Vallei en Veluwe een juridische basis onder hun samenwerking gelegd door een samenwerkingsovereenkomst te sluiten en hebben zij een community gevormd. De community is geen formele entiteit, maar een groep van waterschappen die wenst samen te werken om de bouwopgaven van de waterschappen te kunnen realiseren.

In 2025 zijn Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Waterschap Drents Overijsselse Delta toegetreden tot de samenwerking door de vigerende samenwerkingsovereenkomst mee te ondertekenen en toe te treden tot de community. Negen van de 21 waterschappen participeren nu in de Verdygo-samenwerking; samen hebben zij ongeveer de helft van de zuiveringstechnische werken in Nederland.

Wat is Verdygo?

Verdygo is een gestandaardiseerde en modulaire bouwwijze van waterschapswerken. Vooralsnog beperkt de standaard zich tot onderdelen van de afvalwaterketen: rioolgemaal en zuiverings-technische processtappen. Op termijn kan Verdygo zich uitstrekken tot andere waterschapswerken, zoals stuwen, gemalen, etc.

De afbeelding hiernaast toont rwzi Panheel van Waterschap Limburg. Duidelijk te zien zijn de (blauwe) Verdygo-modules, met daarin apparaten voor het zuiveringsproces. Maar ook de betonnen tanks zijn gestandaardiseerde Verdygo-modules.

Wat is het doel van de Verdygo samenwerking?

De samenwerking Verdygo heeft als initieel doel het (doen) ontwerpen en vaststellen van standaarden voor het bouwen van waterschapswerken met rioolwaterzuiveringsinstallaties als eerste oriëntatie. Verdygo probeert door standaardisatie van modules het gebruik ervan door waterschappen en marktpartijen te stimuleren. De ambitie is de samenwerking (op termijn) te verbreden door deelname van meer waterschappen en te verdiepen door meer taken samen op te pakken. De samenwerking richt zich behalve op deze inhoudelijke scope ook op het verrijken van de samenwerkingscultuur in de sector ten aanzien van de uitvoering van wettelijke taken en de daarmee verbonden bedrijfsvoering.

Wat is de scope van de Verdygo samenwerking?

In de eerste periode van de samenwerking in een nieuw juridisch jasje is de inhoudelijke scope gericht op de volgende activiteiten die nu (deels) ook al uitgevoerd worden door de community:

- Het ontwikkelen, vaststellen, beheren (als eigenaar) en gebruiken van standaarden voor het modulair bouwen van waterschapswerken voor het uitvoeren van waterschapstaken;
- Het uitvoeren van asset-gerelateerde activiteiten, waaronder data verzamelen, interpreteren en beschikbaar stellen aan de waterschappen.

Op kortere of langere termijn kan de scope - op basis van een besluit van de waterschappen - worden uitgebreid met één of meer van de volgende activiteiten:

- Het gezamenlijk inrichten (en standaardiseren) van de aanpak van verkenningsfase en planvormingsfase voor bouw- en renovatieprojecten;

- Regie voeren op het laten bouwen door marktpartijen van modules en het voorraadbeheer van gerealiseerde units;
- (Regie voeren op) het beheren, onderhouden en exploiteren van waterschapswerken, voor zover het de Verdygo units en data betreft.

De samenwerking is naast op deze inhoudelijke scope tegelijkertijd gericht op het verrijken van de samenwerkingscultuur in de sector ten aanzien van de uitvoering van wettelijke taken en daarmee verbonden bedrijfsvoering.

Het belang van modulair bouwen is groot

Verdygo is een technische en organisatorische innovatie die waterschappen én de marktpartijen beter in staat stelt om de voorziene investeringsgolf in de rwzi's (vanwege restlevensduur, bevolkingsgroei en de nieuwe Europese richtlijn Stedelijk afvalwater) het hoofd te bieden. Verdygo is hard op weg om de standaard voor waterschapswerken in Nederland te worden. Het hebben van standaarden stimuleert de markt tot efficiënter (en daarmee goedkoper) te ontwerpen en bouwen. Het stimuleert marktpartijen hun inschrijvingen voor bouw- en onderhoudsopdrachten daarop te enten. Standaardisatie van modules stimuleert ook het gebruik ervan door waterschappen; het zijn immers bouwdelen die beproefd en bewezen zijn. Verdygo standaarden kunnen daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan de bouw- en investeringsopgave waarvoor de waterschappen staan. In die zin heeft de samenwerking zowel naar de markt als tussen de sector en de markt een ordenende functie.

Wat kunnen en willen we met de Verdygo samenwerking bereiken?

De meerwaarde voor de deelnemende waterschappen (en indirect ook de sector) is veel meer dan alleen financieel voordeel. Het versterkt onze positie in de markt en draagt daarmee om de volgende redenen bij aan de bedrijfszekerheid van onze waterschapswerken en daarmee aan de continuïteit van onze wettelijke taakuitvoering:

- We kunnen sneller, effectiever, duurzamer en circulaire waterschapswerken bouwen dan mogelijk is bij gebruik van de traditionele manier van unieke ontwerpen en bouwwerken;
- We kunnen de voorbereiding en projectbegeleiding van bouw- en renovatieprojecten verbeteren en efficiënter inregelen;
- We krijgen beter zicht op de kwaliteit en kosten van het beheer en onderhoud van de waterschapswerken, ook doordat we beter kunnen vergelijken;
- We beschikken over cumulatieve slagkracht naar de markt door volwaardige gesprekspartner te worden, door éénduidig vanuit de sector te communiceren en door te werken met één leveringsspecificatie;
- We kunnen de inzet van personeel optimaliseren;
- We kunnen de technische kwaliteit van onze waterschapswerken verhogen en zo meer bedrijfszekerheid creëren in de uitvoering;
- We genereren efficiëntie en daarmee financieel voordeel door het samen één keer doen in plaats van negen maal hetzelfde te doen.

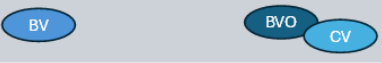
Doorlopen keuzeprocess t.a.v. de best passende rechtsvorm

Om tot een geobjectiveerde keus te komen over de best passende rechtsvorm die past bij het uitvoeringsgerichte karakter van de samenwerking Verdygo is een afwegingskader met criteria gebruikt. Deze criteria zijn afgeleid van de knelpunten in de samenwerking die we willen oplossen en de kansen die we willen benutten.

Criterium	Toelichting	Duiding
1. Publieke waarden	De mate waarin de samenwerkingsvorm geschikt is voor het publieke domein en past bij het karakter van de samenwerking.	De Verdygo samenwerking is van, voor en door waterschappen, heeft een maatschappelijke doelstelling en is een value case; er is geen commercieel doel en geen winstoogmerk
2. Doelbereik	De mate waarin de samenwerkingsvorm bijdraagt aan het realiseren van de doelen.	De Verdygo samenwerking is gericht op onderlinge samenwerking én samenwerking met de markt.
3. Behoud zeggenschap waterschappen	De mate waarin de deelnemers aan de samenwerking invloed hebben op de besluiten van het samenwerkingsverband	De waterschappen willen het primaat houden op besluitvorming. De Verdygo samenwerking gaat uit van 'zelf doen', niet van uitbesteden.
4. Behoud gebruikelijke TVB –verdeling binnen waterschappen	De governance van het samenwerkingsverband sluit aan op de wettelijk vastgelegde taak-, verantwoordelijkheids- en bevoegdheidsverdeling tussen bestuur en organisatie binnen het waterschap.	In de Verdygo samenwerking ligt het primaat bij de directies omdat het om uitvoering gaat en houden de besturen hun kaderstellende en controlerende rol.
5. Beperken aansprakelijkheid en risico's	De mate waarin de aansprakelijkheden en risico's voor de deelnemers beheersbaar gehouden kunnen worden.	De Verdygo samenwerking zet publieke middelen in en wil dat zorgvuldig doen met zo weinig mogelijk risico's.
6. Toekomstbestendig en robuust	De mate waarin de samenwerkingsvorm langjarig mee kan en deelnemers hierop bindt	De samenwerking wordt voor onbepaalde tijd aangegaan, dat vraagt om gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor langere tijd, ook bij een onverhoopte uittreding van een waterschap.

Vervolgens zijn de potentieel in aanmerking komende rechtsvormen aan de hand van het afwegingskader beoordeeld op bruikbaarheid. Dat waren de bedrijfsvoeringsorganisatie als bedoeld in de Wgr (BVO) en de BV en de coöperatieve vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid (CV UA) als bedoeld in het BW.

Dat leverde het volgende beeld op.

Criterium	Mate van passendheid
1. Publieke waarden	
2. Doelbereik	
3. Behoud zeggenschap	
4. Behoud TVB-verdeling	
5. Beperken aansprakelijkheid	
6. Toekomstbestendig en robuust	

Weinig Goed

Het overall-beeld uit deze score is dat de coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid (UA) voor de Verdygo-samenwerking de meest in aanmerking komende rechtsvorm is. De rechtsvorm van de coöperatie past bij de samenwerkingsgedachte en een coöperatie heeft geen winstoogmerk. De UA-vorm beperkt de financiële risico's tot de inleg. Deze rechtsvorm borgt ook dat de waterschappen zeggenschap houden en biedt de meeste ruimte om in de verdere uitwerking te komen tot een goede balans tussen de rol van de besturen en de verantwoordelijkheid van de directies, in lijn met hoe deze verhouding binnen het waterschap geregeld is. Verder is deze rechtsvorm toekomstbestendig; toetreding van meer waterschappen is laagdrempelig te regelen.

Uitwerking taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de waterschappen en de coöperatie en tussen de organen van de coöperatie

De taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de waterschappen en de coöperatie en tussen de organen van de coöperatie wordt vormgegeven, rekening houdend met de wettelijke kaders en met het creëren van een goed evenwicht tussen de rol van de waterschapsbesturen en de verantwoordelijkheid van de directies van de waterschappen.

Als basisregel geldt dat zwaarwegende beslissingen die betrekking hebben op de strategie en de leidende principes van de onderlinge samenwerking en de strategische koers, de opdracht, de taken en de governance van de coöperatie zijn voorbehouden aan de waterschappen. Daar houden zij zelf de bestuurlijke zeggenschap over. Daarbij is het uitgangspunt, gezien het uitvoeringsgerichte karakter van de activiteiten van de Verdygo-samenwerking, dat de [*colleges/dagelijkse besturen] deze besluiten nemen. Dat laat onverlet dat een dagelijks bestuur -in lijn met het vastgestelde beleidskader voor verbonden partijen- kan besluiten het algemeen bestuur op enigerlei wijze te betrekken bij de voorbereiding van dat besluit.

De coöperatie neemt de besluiten over de taakuitvoering en bedrijfsvoering van de coöperatie die passen binnen de statutaire kaders en afspraken uit de ledenovereenkomst. Daarbij geldt een taakverdeling tussen de ledenvergadering, waarin leden van de dagelijkse besturen zitting hebben, en de directie, gevormd door leden van het management van de waterschappen.

Twee besluiten worden in de ledenvergadering bij unanimiteit (U) genomen omdat deze voor de waterschappen bestuurlijke impact hebben. Concreet: bij toetreding van meer waterschappen 'verwatert' hun invloed in de ledenvergadering en het vaststellen van de hoogte van de financiële bijdrage raakt aan het budgetrecht van het AB. Besluiten over de andere onderwerpen worden met twee-derde meerderheid genomen.

De hiervoor beschreven taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de waterschappen en de coöperatie en tussen de organen van de coöperatie zijn uitgewerkt in onderstaand overzicht

Onderwerp van besluitvorming	Waterschappen	Coöperatie	
	Bestuur	Ledenvergadering	Directie
Samenwerking en governance			
Wijzigen uitgangspunten of vormgeving samenwerking	X		
Aanpassen governance van de samenwerking	X		
Wijzigen opdracht/takenpakket coöperatie	X		
Wijzigen statuten en ledenovereenkomst coöperatie	X		
Beëindiging samenwerking, opheffen van de coöperatie	X		
Aangaan duurzame samenwerking met derden	X		
Fusie van de coöperatie met een andere partij	X		
Tussentijdse evaluatie van de samenwerking		X	
Toetreding van een waterschap		X (U)	
Conditie voor uittreding van een waterschap *)		X	
Financiën			
Vaststellen van de begroting		X	
Vaststellen financiële bijdrage van de deelnemers		X (U)	
Vaststellen jaarrekening en resultaatbestemming		X	
Vaststellen bestedingsplan voor innovatie		X	
Taakuitvoering			
Vaststellen jaarwerkplan (bijlage bij de begroting)			X
Vaststellen standaarden, normen en productverbetering			X
Vaststellen voorwaarden t.a.v. toepassen standaarden			X

Onderwerp van besluitvorming	Waterschappen		Coöperatie
	Bestuur	Ledenvergadering	Directie
Activiteiten m.b.t. eigendomsrechten en standaarden (IE, patenten, octrooien)			X
Samenwerking met partners in de uitvoering			X
Organiseren penvoerderschap en ondersteuning			X
*) Het besluit om uit te treden is een besluit van het betreffende waterschap; de coöperatie bepaalt de (financiële) gevolgen			

Deze uitwerking wordt vastgelegd in de statuten en ledenovereenkomst van de coöperatie.